

๑. หัวข้อ การส่งเสริมสหกรณ์

๒. ชื่อเรื่อง การส่งเสริมสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย

๓. ชื่อผู้เล่าเรื่อง นางกาญจนา วิจารณ์รงค์ นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ

๔. รายละเอียดของเรื่อง

ที่มา

ในจังหวัดหนองคายมีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อยู่เป็นจำนวนมากกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ โดยเฉพาะอำเภอเมืองหนองคายและอำเภอท่าบ่อ สำหรับการผลิตไข่ไก่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่นั้น จะเป็นแบบฟาร์มย่อยๆ มีทั้งฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกันไป ตามทุนทรัพย์ของแต่ละคน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคายมีศักยภาพสามารถผลิตไข่ไก่ได้ประมาณวันละ ๕๐๐,๐๐๐ ฟองต่อวัน ซึ่งมีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคในจังหวัดหนองคาย แต่ละฟาร์มก็จะมีตลาดหรือลูกค้าที่จะต้องส่งไข่ไก่เป็นประจำอยู่แล้ว ฟาร์มส่วนมากมีลูกค้ารายใหญ่เป็นส่วนราชการ โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน โรงเรียนมีความต้องการไข่ไก่จำนวนมากๆ สำหรับประกอบอาหารให้กับเด็กนักเรียน เนื่องจากไข่ไก่มีสารอาหารที่มีประโยชน์สำหรับเด็กนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยเจริญเติบโต นอกจากโรงเรียนแล้ว ไข่ไก่ก็ถูกส่งไปตามร้านค้าและร้านอาหารเป็นลำดับต่อไป เดิมทีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคายจะเลี้ยงไก่ไข่แบบต่างคน ต่างทำ ไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารหรือประสานงานระหว่างกัน ทำให้เวลาเกิดปัญหาต่าง ๆ อย่างเช่น ปัญหาโรคระบาด ปัญหาราคาไข่ไก่ตกต่ำ ปัญหาต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่สูง ปัญหาโรงเรียนปิดเทอมไข่ไก่ล้นตลาด เป็นต้น ฟาร์มไก่ไข่ของเกษตรกรรายย่อยเหล่านี้จะได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก บางฟาร์มถึงกับต้องปิดฟาร์มเนื่องจากแบกรับภาระไม่ไหวก็มี

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย จึงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีการรวบรวมกัน จัดตั้งสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยการใช้หลักการรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ระหว่างกัน และยังสามารถส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์รวมตัวกันซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่โดยใช้ระบบสหกรณ์ เช่น อาหารไก่ วัคซีน อุปกรณ์การเลี้ยงไก่ไข่ เป็นต้น เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองให้ได้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกสหกรณ์ทุกคนให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการช่วยเหลือกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน ร่วมกันพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ให้มีความยั่งยืนต่อไป

หลักในการส่งเสริมสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่

ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ตั้งขึ้นใหม่ในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕ สหกรณ์ คือ สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่บนบ่อปลางามเจริญ จำกัด สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ตำบลเวียงคุก จำกัด สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ตำบลปะโค จำกัด สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ตำบลบ้านเตื่อ จำกัด สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ตำบลน้ำโมง จำกัด สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในการส่งเสริมสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้นต้องอาศัย ๓ หลักการ ดังนี้

๑. ความเข้าใจสหกรณ์ การที่จะเข้าไปส่งเสริมสหกรณ์ตั้งใหม่ให้มีการดำเนินงานให้ถูกต้องตามหลักการ วิธีการสหกรณ์นั้น สิ่งที่สำคัญที่จะต้องทำคือ ตัวบุคคลที่เข้าไปส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความช่างสังเกต ความเป็นกันเอง และความสม่ำเสมอในการเข้าไปส่งเสริมสหกรณ์เหล่านี้ เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่เป็นความจริงและเป็นประโยชน์ มาทำความเข้าใจและเรียนรู้ถึงข้อมูลที่ได้มาเพื่อใช้ในการพัฒนาสหกรณ์ต่อไป อย่างเช่น การทำความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของสมาชิกสหกรณ์ว่าเป็นอย่างไร และมีความต้องการอะไร มีปัญหาในการประกอบอาชีพอย่างไรบ้าง เป็นต้น

๒. การเข้าถึงสหกรณ์ ในการส่งเสริมสหกรณ์โดยการเข้าถึงสหกรณ์นั้น ต้องอาศัยเวลา จังหวะและความอดทน เพราะการที่จะทำให้สมาชิกสหกรณ์เปิดใจให้เราเข้าถึงได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย การใช้ ความทุ่มเท การเอาใจใส่และช่วยเหลือในเวลาที่สมาชิกประสบกับปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องเล็กน้อยหรือ ปัญหาในเรื่องใหญ่ๆ ต้องใช้ความจริงใจในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหโดยประยุกต์ใช้หลักการ วิธีการ อุดมการณ์สหกรณ์ ไม่ประพடுத்தินแสวงหาผลประโยชน์จากสหกรณ์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้สมาชิกเกิดความ ศรัทธาในตัวนักส่งเสริมสหกรณ์และศรัทธาในระบบสหกรณ์ด้วย

๓. การพัฒนาสหกรณ์ หากเราสามารถเข้าใจและเข้าถึงสหกรณ์ได้แล้วนั้น ในการพัฒนา สหกรณ์ต้องมีการปลูกฝัง หลักการ วิธีการ อุดมการณ์สหกรณ์ ให้กับสมาชิกสหกรณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานใน การดำเนินงานสหกรณ์ที่ดีตามระบบสหกรณ์ เน้นการสอนให้สหกรณ์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน หรือแก้ไขปัญหา รู้จักการร่วมตัวกันแก้ไขปัญหา รู้จักช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น มีการปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง ให้มีการหาความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเอง อยู่เสมอ

การส่งเสริมสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย

จากการเข้าไปส่งเสริมสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่อย่างใกล้ชิด นั้น ทำให้ได้ทราบว่าสมาชิกสหกรณ์ นั้นมีการกิจกรรมมาตลอดทั้งวันในการดูแลฟาร์มไก่ไข่ของตนเอง ตั้งแต่การให้อาหาร หยอดวัคซีน เก็บไข่ไก่ ทำความสะอาดฟาร์ม ซึ่งแต่ละฟาร์มมีไก่ไข่เป็นจำนวนมากที่ต้องดูแล ในช่วงแรกๆ ในการส่งเสริมสหกรณ์ การเรียกประชุมกรรมการในแต่ละเดือนคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน และการดำเนินงาน ของสหกรณ์ก็ยังไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด ยังมีลักษณะต่างคน ต่างทำ ไม่มีการรวมกลุ่มในการดำเนินงาน ในลักษณะของสหกรณ์ ในการแนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจตามระบบของสหกรณ์ เริ่มจาก การสอนให้สหกรณ์มีการประชุมคณะกรรมการทุกเดือน โดยปรับเวลาในการประชุมที่คณะกรรมการให้ ตรงกัน สอนให้มีการบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการทุกเดือน โดยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้ คำปรึกษาเวลาที่สหกรณ์ต้องการ จากนั้น ส่งเสริมสหกรณ์มีการรวมกันซื้อวัตถุดิบในการเลี้ยงไก่ไข่ เช่น อาหารไก่ไข่ วัคซีน อุปกรณ์การเลี้ยงไก่ไข่ เป็นต้น เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองราคาวัตถุดิบให้มีราคาต่ำลง

จากนั้นควรศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกสหกรณ์ มีการนำปัญหาต่างๆ มาวิเคราะห์ สาเหตุที่เกิดขึ้นร่วมกันกับสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งต้องใช้ความจริงใจ ความทุ่มเท และใส่ใจ ในการช่วยเหลือ สหกรณ์อย่างจริงจัง ทำให้สมาชิกสหกรณ์ได้เห็นถึงความเอาใจใส่ในการช่วยแก้ไขปัญหให้แก่สหกรณ์อย่าง ใกล้ชิดและต่อเนื่อง ในปี ๒๕๕๗ ในทุกปี ช่วงเดือนมีนาคม – พฤษภาคม และช่วงเดือนกันยายน- ตุลาคม สหกรณ์จะประสบกับปัญหาไข่ไก่ค้างสต็อกเป็นจำนวนมากไม่สามารถจำหน่ายได้ สาเหตุจากโรงเรียนปิด เทอม โรงเรียนจึงงดรับไข่ไก่จากฟาร์มสมาชิกสหกรณ์ประกอบกับเทศกาลกินเจด้วย ประชาชนทั่วไปบริโภค ไข่ไก่น้อยลง อีกทั้งบริษัทยักษ์ใหญ่ยังมีการลดราคาไข่ไก่ด้วย ทำให้ในช่วงเดือนดังกล่าวเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ได้ช่วยแก้ไขปัญหที่เกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่ไข่ได้รับความเดือดร้อนเรื่องไข่ไก่ล้นตลาด ไม่สามารถที่จะจำหน่ายได้ ทำให้ไข่ไก่สดค้างสะสมมาโดยตลอด ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๗ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีไข่ไก่ค้างอยู่ ๑๖๔,๔๐๐ ฟอง หรือ ๕,๔๘๐ ไข่ตอ ๓๐ ฟอง

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน โดยเชิญหน่วยราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑. การค้าภายในจังหวัดหนองคาย ๒. พาณิชยจังหวัดหนองคาย ๓. ท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ๔. ปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ๕. อาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขตหนองคาย ๖. ผู้แทนสหกรณ์ทั้ง ๕ แห่ง มาร่วมประชุมเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในที่ประชุมได้ขอความร่วมมือให้หน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมได้ช่วยกันจัดหาสถานที่จำหน่ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเป็นกรณีเร่งด่วน โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคายได้ให้ความช่วยเหลือสหกรณ์ โดยให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่เชื่อมโยงจำหน่ายไข่ไก่ให้กับศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์จังหวัดหนองคาย(สหกรณ์นิคมฯ โพนพิสัย จำกัด) เพื่อให้ศูนย์กระจายสินค้าช่วยกระจายให้กับสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนี้ก็ยังส่งเสริมสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่เชื่อมโยงกับสหกรณ์ต่างๆ ในจังหวัดหนองคาย และสหกรณ์ต่างๆ ในจังหวัดใกล้เคียง คือ จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดอุดรธานีและ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสหกรณ์ต่างๆ ก็ยินดีให้ความช่วยเหลือตามกำลังของแต่ละสหกรณ์ ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนตุลาคม ๕๗ สามารถเชื่อมโยงกระจายไข่ไก่ให้กับขบวนการสหกรณ์ได้กว่า ๗,๐๐๐ แผง ซึ่งสามารถบรรเทาความเดือนร้อนให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ได้ระดับหนึ่ง อีกทั้งยังทำให้สหกรณ์ได้เห็นถึงความเอาใจใส่ในปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ปล่อยละเลยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และสมาชิกสหกรณ์ยังเห็นถึงความสำคัญในการรวมกลุ่มและดำเนินการตามระบบสหกรณ์ด้วย

ในการพัฒนาสหกรณ์เพื่อป้องกันปัญหาไข่ไก่ล้นตลาดซึ่งเป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นเหมือนทุกๆ ปี ในการพัฒนาเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงมีการส่งเสริมให้สหกรณ์มีการวางแผนธุรกิจในช่วงเดือนช่วงเดือน มีนาคม - พฤษภาคม และช่วงเดือนกันยายน- ตุลาคมของทุกปี โดยการหาช่องทางจำหน่ายไข่ไก่ไว้ล่วงหน้า โดยการประสานงานจัดหาสถานที่จัดงานมหกรรมหรือจัด Event จำหน่ายไข่ไก่ของเครือข่ายสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง และจัดหาจุดจำหน่ายตามสถานที่ราชการและห้างสรรพสินค้า เป็นต้น และในการพัฒนาสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้ เพื่อเป็นการเตรียมตัวรับกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคของการจำหน่ายไข่ไก่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคายได้ส่งเสริมและผลักดันเต็มที่ให้มีการรวมตัวกันทั้ง ๕ สหกรณ์นี้ให้เป็นเครือข่ายสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคายซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบการผลิต การตลาด และการเงิน ของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีการเชื่อมโยงในการผลิตไข่ไก่ให้ได้มาตรฐานเดียวกัน มีการพัฒนาอุปกรณ์ในการผลิตไข่ไก่ มีการเชื่อมโยงในด้านการเงินระหว่างกันเพื่อเป็นที่พึ่งและเป็นการช่วยเหลือสหกรณ์ที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เชื่อมโยงด้านการตลาดโดยการช่วยกันหาช่องทางจำหน่ายไข่ไก่ให้กว้างมากขึ้นแทนที่จะจำหน่ายให้กับลูกค้าในจังหวัดหนองคายเพียงอย่างเดียวก็ช่วยกันขยายตลาดไปยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย ซึ่งเครือข่ายฯจะต้องจัดระบบการผลิตไข่ไก่ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและราคาเดียวกันและมีการวางแผนปริมาณการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดด้วย การดำเนินการดังกล่าวมีความมุ่งหวังว่าเครือข่ายสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่จะต้องเป็นแหล่งผลิตไข่ไก่คุณภาพเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และตั้งเป้าผลักดันทำให้ไข่ไก่ของสหกรณ์กลายเป็นสินค้าขึ้นชื่อประจำจังหวัดหนองคายต่อไป

ภาพกิจกรรม

๑. การจัดอบรมให้ความรู้และส่งเสริมให้สหกรณ์มีการรวบตัวกันซื้อวัตถุดิบในการเลี้ยงไก่ไข่

๒. การเชื่อมโยงไข่ไก่กับสหกรณ์ต่างๆ ในจังหวัดหนองคาย

๓. การส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย

